

Izhaja

vsak četrtek, ako je ta dan
praznik, dan poprej.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu „Mira“ v Celovcu, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predp. in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inzerate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR

Velja:

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravištvo „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje šte. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXIV.

V Celovcu, 13. aprila 1905.

Štev. 15.

Josip Juraj Strossmayer †

visoki starosti 90 let je v soboto umrl v Djakovem v Slavoniji največji Slovan, vsemu slovanskemu in neslovanskemu svetu tako dobro znani škof Josip Juraj Strossmayer. Po kratki bolezni — pljučnici — je izdihnil svojo blago dušo.

Kaj so izgubili naši bratje Hrvati s tem možem, ni skoraj mogoče povedati, saj se imajo skoraj za vse, kar imajo danes na znanstvenem in umetniškem polju, edino le njemu zahvaliti. Saj je bil on tisti, ki je poklical v življenje vseučilišče v Zagrebu in akademijo znanosti, on je bil tisti, ki je daroval národu ono krasno galerijo slik, saj je bil on tisti, katerega radodarna roka je dan za dnevom delila národu podpore in darove. Ni ga skoraj društva na Hrvatskem, katero ne bi imelo med svojimi dobrotniki tudi Strossmayerja. Dà, res se sme reči, da je umrl ne samo največji, temveč najboljši Hrvat.

Pa ne samo svojemu národu je bil Strossmayer velik dobrotnik, ne, tudi naš slovenski národ je izgubil v njem dobrega prijatelja, velikega dobrotnika. Že od nekdaj je Strossmayerjevo srce gorko čutilo za nas Slovence in tudi mi moramo reči, da je njegova radodarna roka tudi marsikateremu slovenskemu društvu, marsikateri slovenski národni ustanovi krepko pomagala. Ž njim je izgubil tudi naš národ moža, ki je čutil zanj mnogo več ljubezni, kakor marsikateri Slovenec. — Slovanstvo pa je izgubilo enega izmed onih mož, ki so delovali vedno na to, da bi izginil izmed slovanskih národov oni podedovani slovanski greh — nesloga — ki je razcepil sinove velike matere Slave v nebroj národov in národčev, ki se tolikokrat in največkrat tako kruto borijo med seboj, dasiravno so si bratje po rodu in jeziku. Strossmayerjevo srce je v isti bratski ljubezni vklepalo v sebi vse slovanske národe in jim želelo sloge in blagostanja. A sedaj je nehalo utripati ono blago, ono gorko ljubeče srce, a grob Strossmayerjev bodo rosile solze še vedno needinih, še vedno po razporu in bratskem boju hrepenečih Slovanov!

Leta 1815. dne 4. svečana sta se rodila Strossmayerjevi rodbini v Oseku v Slavoniji dvojčka, katerima so dali ime Josip in Jurij. Ker je pa eden izmed dvojčkov umrl, in niso vedeli, kateri, so potem dali živemu oba imena Josip Jurij. In ta otrok je sedaj umrl biskup djakovski. Kot otrok je bil Strossmayer sicer nekoliko slab po telesu, ali zelo živega duha. Starši so ga vzgojili prav skrbno. Kot učenec je bil prav priden ter je vstopil leta 1825. v gimnazijo. Ko je dovršil 6 razredov, je vstopil v škofijsko deško semenišče, a leta 1833. ga je poslal škof v osrednje semenišče v Budimpešto. L. 1834. je bil že promoviran doktorjem modroslovja šele 19 let star. L. 1837. je dokončal bogoslovsko nauko in je bil 16. svečana

1838 posvečen v mašnika. Do l. 1840. je kapelanoval. Tega leta je bil potem sprejet v višji duhovniški zavod pri sv. Avguštinu na Dunaju. Leta 1842. je bil promoviran doktorjem bogoslovja. Nato je prišel v Djakovo, sedež škofijskega, kjer je bil podravatelj semenišča in profesor za razne predmete do leta 1847., ko je bil poklican na Dunaj za dvornega kapelana in ravnatelja zavoda pri sv. Avguštinu. Leta 1848. je bil on tisti, ki je banu Jelačiću, ki je oblegal uporni Dunaj, pokazal pot, po kateri so potem Hrvati zasedli uporno mesto. Dne 18. novembra 1849 je bil imenovan za škofa v Djakovem. Papež ga je potrdil 20. maja l. 1850. in 8. septembra istega leta je bil posvečen za škofa in 29. istega meseca potem inštaliran v Djakovem. Od tega časa se pravzaprav začel njegovo plodonosno delovanje za blagor jugoslovanskih národov.

Seveda mu je bila v prvi vrsti pri srcu njegova škofija. Koliko je tu storil za njen procvit, je težko reči. Tisoče in tisoče je žrtvoval za povzdigo duhovniškega stanu, za onemogle duhovnike, za knjige novomašnikom, za podpore kapelanom, za semenišče, za cerkev. Vedno je podpiral ubogo dijaštvo, a svojim podanikom je odpustil deseti del dolgov. Za hrvatsko vseučilišče v Zagrebu je leta 1861. določil vsakoletni donesek 12.000 K, dokler bo služboval. Za stolno cerkev v Djakovem in za cerkve po škofiji je izdal okrog devet milijonov kron. Velikanske so svôte, katere je žrtvoval za národno prosveto. Ustanovil je jugoslovansko akademijo l. 1867., in leta 1869. se je po njegovem prizadevanju ustanovilo vseučilišče v Zagrebu in otvorilo potem leta

1874. Daroval je národu svojo galerijo slik, za katere je izdal nad 600.000 K. Za akademijo je sezidal palačo, ki je stala 224.000 K. Za medicinski oddelek, ki naj bi se ustanovil na vseučilišču, je tudi dal veliko svoto. Ker je bil ob enem škof djakovski in bosenski, je tudi storil vse mogoče za tedaj še turško Bosno, podpiral cerkve in duhovnike ter mnogo pomagal bednemu národu pod krutim turškim gospostvom.

Svetovno slavo pa si je pridobil Strossmayer na vatikanskem cerkvenem zboru l. 1869. in 1870. Ves svet je občudoval njegove ognjevitte govore, njegovo velikansko znanje. Bil je eden izmed najodločnejših nasprotnikov nezmotljivosti rimskega papeža, ali se je potem, ko je cerkveni zbor proglasil ta nauk za resnico, pokoril cerkveni oblasti.

Strossmayerjevemu zagovoru se imamo Slovani zahvaliti za ono tolikokrat imenovano pismo papeža Leona XIII., „Grande munus“, s katerim je le-ta proglasil sv. brata Cirila in Metoda za svetnika cele katoliške cerkve in priznal staroslovensko bogoslužje.

Dolga leta je biskup Strossmayer deloval na polju prosvete

svojega národa in bratskih mu národov, in ni ga bilo na slovanskem jugu moža, ki bi bil tekom svojega življenja toliko storil za svoj národ. In národ mu je bil tudi hvaležen, kar tako jasno kaže spoštovanje, katero se mu je izkazovalo ob raznih prilikah, kakor ob priliki njegovega zlatomašništva, in drugih takih slučajih, in sedaj zadnjikrat letos ob njegovi devetdesetletnici dne 4. svečana t. l.

Strossmayerjevo politično delovanje na Hrvatskem ocenjati ni naš namen. Sicer se je na Hrvatskem mnogo obsojalo njegovo delo, a mnogo jih je, ki so bili vedno prepričani, da končno mora zmagati pravica in resnica. Žalibog se tudi po letu 1894., ko se je posrečilo združiti hrvatsko opozicijo, niso uresničile želje Strossmayerjeve, da bi hrvatski národ združen pometel iz svoje domovine madžaronsko gospodstvo. Kakor smo že rekli, ni naš namen, ocenjevati Strossmayerjevo politično delo, a poudariti hočemo le, da smo trdno prepričani, da je mož, ki je tako ljubil svoj národ, kakor ga je ljubil Strossmayer, gotovo imel vedno najiskrenejšo željo, koristiti, ne pa škodovati svojemú národu. Ako se pa komu pri najboljši volji kaj ponesreči, se mu pač to ne sme šteti v zlo, saj človek ni nezmotljiv. Mi bi želeli le to, da bi si ob grobu Strossmayerjevem vsi oni, ki sedaj ne poznajo edinosti in sloge v národu, podali roke in skušali njega posnemati v ljubezni do domovine!

Umrli je Strossmayer in njegove zemeljske ostanke bo krila rodna gruda, ki jo je ljubil ves čas svojega življenja. Ob njegovem grobu pa ne plaka samo njegov hrvatski národ, ne, vse Slovanstvo plaka ob njegovem grobu, kajti le enkrat se mu je rodil tak mož, le enkrat je imelo Slovanstvo svojega Josipa Jurija Strossmayerja!

Slava njegovemu spominu!

Povodom smrti škofa Josipa Jurija Strossmayerja, je izrazila družba sv. Mohorja stolnemu kapitlju v Djakovem svoje sožalje, kakor sledi:

„Družba svetega Mohorja izreka ob smrti svojega najstarejšega dosmrtnega uda, prevzvišenega škofa Strossmayerja, svoje najiskrenejše sožalje. Svetila večna luč umrlemu najodličnejšemu in najboljšemu sinu hrvatskega národa! Odbor.“

Ravno tako je tudi „Kat.-pol. in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ brzojavno izreklo svoje sožalje:

„Odbor katol.-politi. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem izreka svoje globoko sožalje ob bridki izgubi, ki je s smrtjo prevzvišenega škofa Strossmayerja zadela ne samo národ hrvatski, temveč ves slovanski svet. Spomin njegov ostane neizbrisiven vsakemu pravemu Slovanu.“

Boj za slovenske matrike.

III.

„Šele sčasoma se je začela država za svoje področje zanimati za matrike. Tako se je priznala župnijskim matrikam v Avstriji šele s patentom z dné 1. maja 1781 „fides publica“. Dné 20. febr. 1784 je izdala država natančne navode o vknjižbah v matrikah, kateri se bistveno strinjajo s cerkvenimi, in sicer v nemškem jeziku. Vsled tega se je do leta 1784 vpisovalo v matrike v latinskem jeziku, od tedaj pa do najnovejšega časa v tostranski državni polovici v nemškem jeziku.“ Tako piše „Kärntner Zeitung“ z dné 10. marca t. l.

Odkritosrčno priznamo, da se strinjamo prav popolnoma s trditvijo, da je cesar Josip II. izdal „navode o vpisovanju v matrike“ v nemškem jeziku, kakor trdi „Kärntner Zeitung“, kajti drugače misliti bi bilo naravnost abotno, ker vendar vsak človek v Avstriji ve, da cesar Josip II., katerega ravno sedanje nemštvo hvali in do nebes povzdiguje vsled njegovega „pristnega nemškega“ duha, ni izdal svojih naredb v latinskem, ali pa morda celo kakem $\ddot{\text{u}}$ slovanskem jeziku, najmanj pa v slovenskem. Nikakor pa ne verjamemo trditvi, da so se od leta 1784 naprej matrike povsod vodile v nemškem jeziku. Odkod bi bilo potem toliko latinskih in drugačnih matrik iz dóbe po cesarju Josipu II., odkod toliko latinskih in drugačnih izpisov, krstnih, poročnih in drugih listov, ako se je povsod nemški vknjiževalo? In le pogledjte malo v naše Primorje in strmeli bode, da tu tudi po cesarju Josipu II. ni — nemških matrik, temveč pač vsa sila slovanskih in latinskih. Seveda se mora tu nekoliko dalje pogledati nego do onih „ringov“, ki obkrožajo mesto Celovec. Dà, in na Češkem! Le vprašajte samo, pa vam bodo povedali, da se je tam gori že takoj v začetku prošlega stoletja vknjiževalo v matrike v češkem jeziku. In kako tudi ne, saj so pametni ljudje že takrat razumeli patent cesarja Josipa II., katerega dandanes še ne razume marsikateri zagovornik nemškega absolutizma v Avstriji, katerega tudi nočejo razumeti gospodje okrog „Kärntner Zeitung“.

Torej kaj neki določa ta slavni patent? Evo ga v celoti!

7. patent z dné 20. februarja 1784, za c. kr. dedne dežele.

(Zbirka Jožefinskih postav, IV. del, št. 113.)

„Mi Josip II. itd.

Zapisniki o porokah, porodih in mrličih so tako za javno upravo, kakor za posamezne rodbine velike važnosti! Javna uprava se pouči iz njih o razmerju, o pomnožitvi ali zmanjšanju števila zakonov, o pomnožitvi ali zmanjšanju števila novorojencev, o povečanjem ali pomanjšanem številu smrtnih slučajev. Posameznim rodbinam pa služi v marsikaterem slučaju kot dokazilne listine, in niso redkokrat tudi podlaga sodnijskim odločbam, od katerih je odvisen obstoj državljana in celega njegovega sorodstva. Iz tega vzroka Nam skrb za blagor podložnikov nalaga, da predpišemo za te zapisnike, katerih oblika je bila dosedaj le svojevoljna, katerih verjetnost je bila odvisna le od poedinega človeka, uredbo, katera bo, ker bodo po nji uporabni za državne namene, združevala s splošno enako obliko tudi postavno varnost.

§ 1. Vsak župnik mora odslej voditi za svoje področje tri posebne knjige: poročno knjigo, knjigo za vpisovanje novorojencev in mrliško knjigo. Poročna knjiga mora imeti po pod št. 1 pridejanem vzorcu sledeče rubrike: leto, mesec in dan poroke, hišna številka; krstno ime in priimek ženina; versko izpovedanje in starost ženina; ali je neoženjen ali vdovec; krstno ime in priimek neveste; njeno versko izpovedanje; starost; neporočena ali vdova; ime in priimek prič in njihov stan.

§ 2. Rubrike ženina in neveste izpolni oni, ki je poročal. Priče naj se pa, če znajo pisati, vedno same vpišejo. Ako ne znajo pisati, naj piše učitelj (Schulmeister) ali kdo drug namesto njih. Vendar pa morajo namesto njih storjen vpis s križcem ali kakim lastnoročnim znamenjem potrditi, kakor je to navada pri oporokah ali pogodbah.

§ 3. Na koncu vsake strani poročnega zapisnika podpiše župnik lastnoročno svoje ime. Ako pa ni župnik sam opravljal poroke, se mora v vsakem slučaju tisti, ki je poročal, posebej podpisati. Redni duhovni pomočnik (kooperator) se podpiše samo s pristavkom: duhovni pomočnik (kooperator). Ako pa poroča tuj duhovnik namesto župnika, se mora pristaviti k njegovemu podpisu, da je imel pooblastilo od župnika.

§ 4. Da se raz~~stavi~~ število novorojencev vobče, kakor tudi število otrok obeh spolov, potem ali so zakonski ali nezakonski, mora imeti krstna knjiga po vzorcu pod št. 2 sledeče rubrike: leto, mesec in dan rojstva; hišna številka, krstno ime otroka; spol; zakonski ali nezakonski; ime in priimek staršev; njih veroizpovedanje; krstno ime, priimek in stan botrov. Pri nezakonskih otrocih naj se ime očeta v krstnih knjigah ne pristavlja več. Kajti ta vpis, ki je mogoč le po izpovedbi matere, po približni govorici ali domnevanju dušnega pastirja, ostane vedno le zelo dvomljiv, ponižuje dozdevnega očeta pred javnostjo in nima pred pravico niti za mater niti za otroka nikakega vpliva. Le tedaj naj se pri nezakonskih otrocih pripiše očetovo ime, ako se on sam za to pripozna. Kumi (botri) se morajo kakor priče v poročni knjigi ali lastnoročno podpisati ali pa, ako kdo vpiše namesto njih, tujo pisavo potrditi s pristavkom svojega znamenja.

§ 5. Župnijske mrliške knjige morajo imeti povsod po vzorcu št. 3 šest rubrik in sicer: leto, mesec in dan smrti; hišna številka; veroizpovedanje; spol in napovedana starost umrlega. V krajih pa, kjer sicer ni mrliškega oglednika, pač pa okrožni fizik (zdravnik) ali izprašan ranocelnik, se pridene k prejšnjemu še sedma rubrika, namreč bolezen in način smrti. V ta namen se naroča okrožnim in krajnim zdravnikom, da pismeno naznanijo župniku bolezen vsakega umrlega, h kateremu so bili poklicani.

§ 6. Židom se ravno tako tudi nalaga, da morajo voditi te zapisnike in sicer s predpisanimi rubrikami z malimi, njihovemu veroizpovedanju prilagojenimi izpremembami. V krajih, kjer je nameščen rabinec, mora on voditi knjige; pri posameznih rodbinah pa oni rabinec, ki stanuje najbližje.

§ 7. Pri škofijskih vizitacijah je dolžnost škofa, da si dá vselej predložiti poročno, krstno in mrliško knjigo.

§ 8. Tudi okrožni uradniki morajo od časa do časa pogledati, ali se te knjige vodijo povsod po predpisih.

§ 9. Na koncu vsakega leta morajo župniki kakor tudi rabinci sestaviti iz vseh treh knjig letno tabelo, ki se strinja z vzorčnimi rubrikami, in jo morajo najdalje do polovice januarja priposlati konskripcijskemu (nabornemu) okraju in okrožnemu uradu.

To je torej oni slavni patent cesarja Josipa II., iz katerega naj bi se sklepalo, da morajo biti matrike nemške.

Vprašamo le, ali je kje kaka besedica v ce-

lem patentu, iz katere bi se to moglo sklepati? Niti ene ni!

Izza časa cesarja Josipa II. je še nadalje dvorni dekret z dné 19. julija 1784, kateri določa — um die Gleichförmigkeit in allen Stücken zu erreichen — da morajo imeti župniki, ki opravljajo več krajev, za vsak kraj posebne matrične knjige in da ne smejo narediti posebnih rubrik za strogo cerkvena opravila, kakor podeljenje sv. zakramentov.

Dvorni dekret z dné 15. januarja 1787 določa, da imajo one tri knjige kot javni zapisniki le v onih stvareh popolno verjetnost, za katere so urejene, ne pa za postranske stvari, ki temelje na samem domnevanju.

Dvorni dekret z dné 30. aprila 1789, št. 9689, določa vzorce za krstne, poročne in mrliške liste.

Tako smo torej obdelali vse določbe glede matrik iz časa cesarja Josipa II.

Pristavimo naj še odlok upravnega sodišča z dné 8. jan. 1887, št. 20 (Budvinski št. 3334, star. izd. 1374) in odlok istega sodišča z dné 24. nov. 1887, št. 3753 (Budw. št. 3780, st. izd. 1374), kjer se določa: Vpliv političnih oblasti na vodstvo župnijskih matrik obstoji le v tem, da se matrike vodijo pravilno, da se torej vanje vpiše vse, kar postave zahtevajo in sicer v predpisani obliki in z vso postavno previdnostjo.

Kakor mora iz vsega tega izprevideti vsak pametno misleči človek, je državna oblast določila s temi predpisi ravno isto, kar je že prej določil tridentinski cerkveni zbor, oziroma „rimski obrednik“, namreč, da naj se v župnijske matrike vpisujejo v gotovi obliki gotovi podatki. Državna oblast je določila vzorce, po katerih naj se matrike vodijo, ali vzorec sam po sebi še ni postava, ki naj bi določevala, da naj se vzorec izpolni v tem ali onem jeziku. Postava zahteva samo, da se izpolnijo rubrike, da se vpiše to, kar glava na vzorcu zahteva. Da se je nemško vknjiževalo, je pač edini vzrok tedanji duh časa, centralistično-germanizatorični, in pa na drugi strani komoditeta in národna nezavednost vknjiževalcev in vknjižencev. Vse določbe poudarjajo le potrebo pravilnega, točnega vknjiževanja, ali nikjer pa ne zaukazujejo, da se mora vknjiževati v nemškem in samo nemškem jeziku.

Vsekako torej smemo najodločnejše zanikati trditev nasprotnikov slovenskih matrik, da je državna oblast s patentom cesarja Josipa II. z dné 20. februarja 1784 določila nemščino za matrični jezik.

Kmetijska družba pa Slovenci.

Na občnem zboru „Kat.-pol. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ se je med drugimi važnimi stvarmi tudi mnogo razpravljalo o c. k. kmetijski družbi za Koroško. Ker smo prepričani, da je stvar velikanske važnosti za našega kmeta, hočemo enkrat v celoti povedati naše odkritosrčno mnenje o tej družbi in samo želimo, da bi se družba, o kateri se je na omenjenem občnem zboru z več strani poudarjalo, da skuša biti nepristranska, tudi res ozirala na opravičene želje in zahteve slovenskega ljudstva v deželi.

C. kr. kmetijska družba je ustanovljena za celo deželo in njena skrb mora biti, da nepristransko podpira kmetско prebivalstvo v deželi, da skrbi za napredek v gospodarstvu ne gledé na to, ali je podpiranec te ali one narodnosti. Kmetijski družbi je v ta namen dvoje sredstev na razpolago, gmotna in duševna. Pogledjmo torej, kako je dosedaj c. k. kmetijska družba uporabljala ta dvojna sredstva v prosep kmetijstva v deželi.

Gmotnih sredstev je družbi dokaj na razpolago. Ne glede na udnino, ki jo plačujejo udje, dobiva družba lepe prispevke od države in od dežele. Tako je na pr. deželni zbor v zadnjem zasedanju naklonil družbi lepo svoto 12.000 K. Ali kam pride ta denar? Večinoma le v nemški del dežele, vsled česar se ni čuditi, da je nemški kmet pri svojem gospodarstvu, bodisi že v poljedelstvu ali sadjereji ali živinoreji, mnogo naprednejši od našega kmeta. Izmed slovenskih delov dežele je edino le Zilska dolina, katera se more pohvaliti z naklonjenostjo slavne kmetijske družbe. Drugi slovenski deli koroške dežele so le pastorki mačehe kmetijske družbe. Vzemimo le en slučaj. Kakor je znano, se smejo v oplemenjenje goveje živine rabiti samo licencirani biki. Bog ne daj, da bi kmet gnal svojo kravico k biku, ki ni licenciran, oba, posestnik krave in bika, bi morala občutiti precej občutljivo kazen. Ali licenciranih bikov je tako malo, da se Bogu usmili, in da mora marsikateri kmet izgubiti skoraj polovico dnevnega dela, ako hoče s svojim živinčetom priti do licenciranega bika. In kake so težave, predno se dobi tako žival.

Prisojne strani našega dela dežele so kakor nalašč za gojenje sadjarstva, katero bi bilo našemu kmetu lep vir dohodkov, ali žalibog se tudi v tem oziru stori jako malo. Vsa skrb kmetijske družbe

je pri tem obrnjena na nemški del dežele, dočim si morajo naši sadjereji iskati dobrih sadnih vrst večinoma zunaj dežele, ako hočejo, da se jim sadjereja izplača. Saj ne rečemo, da je sadjereja v slovenskih delih dežele popolnoma na nič, saj so dobili nekateri izmed naših ljudi lepa priznanja za svoj trud, ali tudi to zunaj dežele.

Kar se tiče poljedelstva, je pač težko reči, kaj stori kmetijska družba za slovenski del dežele. Pisci teh vrstic ni znano, ali je kmetijska družba poskusila s kakim preiskavanjem tal, obneha itd. ustanoviti, katero in kako žito bi bolje uspevalo tu, katero drugod, kje bi bile ugodnejše razmere za ta ali oni poljski pridelek, kateri bi na pr. tako kakor na Štajarskem v Savinjski dolini hmelj, prinesel blagostanje v one predele dežele. Dà, ali kaj takega se skoraj ne sme zahtevati, saj je celo deželni zbor, oziroma naš poslanec Grafenauer moral poseči vmes, da se je končno vendar storilo nekaj v zadevi deteljnega semena, da vendar ne bo predenec prepredel vseh njiv. Koliko bi tu lahko storila kmetijska družba, katera misli, da je storila že vso svojo dolžnost, ako je kje pokazala kak nov čistilnik.

Poglejmo pa še, kako razpolaga kmetijska družba s svojimi duševnimi sredstvi. Izmed teh naj omenimo le ustmeni in pismeni pouk, torej pouk po potovalnih učiteljih in potem družbenega časopisa.

Potovalni učitelj, zmožen slovenskega jezika, je samo eden. Kmetijska družba je ravno po prizadevanju slovenskega političnega in gospodarskega društva dobila od poljedelskega ministrstva letni prispevek v znesku 2000 K za vzdrževanje potovalnega učitelja, ki je zmožen slovenskega jezika. Ali koliko dobiva ta potovalni učitelj od onih 2000 K? Človek bi mislil, da vse, ali temu ni tako. Slovence zmožni učitelj dobiva le 600 K, a drugih 1400 K porabi družba za vzdrževanje nemškega potovalnega učitelja za nemške kraje. Ali je to prav? Gotovo ne! Denar, ki je namenjen slovenskemu potovalnemu učitelju, bi moral tudi ta dobivati, ker bi mu bilo s tem omogočeno čim največkrat priti med naš narod, ki je gospodarske izobrazbe desetkrat bolj potreben, nego pa Nemci, katerim je tako in tako vsaka podpora na razpolago. In posebno pa še zato, ker je to svoto izposlovalo edino v ta namen slovensko društvo.

Kako pa s časopisom, ki ga izdaja kmetijska družba? No, tu pač ni treba iti daleč, da se izve pravo mnenje. Vprašajte le prvega slovenskega kmeta, ki je član družbe in dobiva „Mitteilungen“, in povedal vam bo, da je časopis brez vsake vrednosti zanj. In kako tudi ne! Pisan je tako nepoljudno, tako visoko, da bi moral človek imeti najmanj poljedelsko visoko šolo za seboj, ako bi ga hotel razumeti. In kaj pa prinaša? Vse mogoče, samo nič praktičnega, nič takega, kar bi mogel kmet na svojih par oralih polja poskusiti in porabiti. Čemu one „kunšne“ razprave, katere imajo k večjemu kaj pomena za kakoga veleposesnika, ki je obenem doktor ali profesor, ne pa kmet, katerega v pouk je list v prvi vrsti namenjen, ki ne razume niti pičice o celi stvari. In pri vsem tem more ta list brati le oni, ki zna nemško, brati namreč samo, ker onega, kar je bral, takointako ne razume. Koliko pa je kmetov, ki lista niti brati ne znajo, ker je nemški, a kmet zna samo slovensko. Kaj mu je pa potem pomagano, če dobiva list, katerega ne more za drugo porabiti, kakor da kaj zavije vanj. Ali zato pa je ta papir — 4 K na leto — le nekoliko predrag. Kmetijska družba mora na vsak način preskrbeti svojim slovenskim udom slovenski, poljudno pisan list, ako ji je res na tem ležeče, da ostane nepristranska vsakomur. Le na ta način bo imel naš kmet kaj dobička od družbe, sicer pa nič.

Reklo se bo: Kako naj pa skrbimo za vas, ako ne pristopite k družbi? Res, vsakemu svojo pravico! Družba skrbi le za svoje člane, a teh pravi, da ni mnogo med Slovenci. Kolikor toliko resnice je na tem. Ali vprašajmo le, zakaj jih ni? Zato, ker od družbe ne pričakujejo nikakih koristi. In kako tudi, saj vse to, kar smo omenili, vse prej odganja kmeta od družbe, kakor pa vabi k nji. In koliko jih je že bilo, ki so bili udi družbe, pa so rekli: „Zakaj bom pa plačeval, če je denar takorekoč proč vržen. Saj niti časopisa, kar je vse, kar dobim od družbe, ne razumem!“ In odstopili so. Namesto da bi družba pridobivala vedno več novih udov, je izgubljala še te.

Naše odkritosrčno mnenje je pač to-le:

Ako hoče naša kmetijska družba res biti to, kar je po imenu, namreč res družba, ki skrbi za blagor kmetijskega ljudstva v deželi, ki skrbi za gospodarski napredek onih slojev, ki vzdržujejo vse ostale, naj bi pokazala resno svojo voljo in rekla: Pri nas ne poznamo niti Slovenca niti Nemca, temveč samo naše ude, katerim hočemo pomagati z vsemi sredstvi, katera so nam na razpolago. Kar se pa tiče časopisa, pa vemo, da govorimo tudi nemškim kmetom prav iz srca, ako rečemo, da se

morajo „Mitteilungen“ postaviti na čisto drugo stališče, na tako namreč, da jih bo kmet razumel, vsaj nemški namreč, kajti tudi ti jih kvečjemu berejo, ne razumejo jih pa ravno tako ne, kakor jih ne razume slovenski kmet. Za slovenske ude naj pa se preskrbi v slovenskem jeziku pisan list. In ako je res, kar se je že večkrat zagotavljalo, da ni treba več nego 600 slovenskih udov zato, da se jim nabavi slovenski list, naj bo družba prepričana, da ne bo dolgo, ko bo imela teh 600 udov.

Končno naj še javno izpovemo, da nikakor nismo nasprotniki kmetijske družbe, temveč da ji prav odkritosrčno želimo najboljših uspehov v njenem delovanju. Seveda pa zahtevamo pri tem edino le to, kar narekuje vsakemu človeku zdrava pamet, namreč da naj družba ne pozabi, da je družba ustanovljena za celo deželo, ne pa samo za nekatere dele. Naj družba pokaže resno voljo, da hoče delovati nepristransko tudi v prid našega kmeta, potem ji z veseljem obljubimo, da jo bomo povsod in vselej podpirali z vsemi svojimi močmi. Za resno, pošteno, nepristransko delo smo vedno na razpolago!

Koroške novice.

„Freie Stimmen“ in pa „slovensko časopisje“. Po pravici se vprašujemo, kaj bi bilo, če ne bi bilo slovenskega časopisja, namreč kaj bi bilo z našo milo prijateljico iz Föblichove ulice. Kaj naj bi ta list pisal? O čem naj bi pisal? Saj sedaj vendar še ni čas kislih kumar, saj zboruje državni zbor, saj je še vedno vojska na daljnem iztoku, saj se godi še marsikatera zanimiva stvar, ne samo na ostalem svetu, temveč celo tudi na Koroškem, o kateri bi bilo vredno pisati. Ali žalibog „Freie Stimmen“ nimajo dopisnikov in najbrž tudi naročnikov ne preveč, kajti vse skoraj, kar se piše v „Freie Stimmen“, je naravnost prepisano, oziroma predstavljeno iz slovenskih listov, drugopa izrezano iz nemških dnevnikov. Posebno radopa „Freie Stimmen“ predstavljajo iz našega lista. Tako skoraj ni lista, da ne bi prinesle kak naš članek v prevodu. „Freie Stimmen“ od srede pa so se spravile kar na dva slovenska lista: „Domovino“ in „Mir“. Tu seveda potem ni treba skrbeti, odkod se bo dobil uvodni članek. Prestavi se nekaj iz slovenskega lista, seveda prevod je tak, da se človeku skoraj želodec obrača, ko ga bere, ali nič zato; le še par debelih pastislovenskih in „protifarških“ ocvirkov, in članek je gotov. Tako n. pr. v omenjeni številki naš članek: „Ali je to katoliško?“ Celo delo je bilo v tem, da je nekdo prav šepasto prestavil naš članek, a kdo drugi napisal par vrstic uvoda in pristavil k nekaterim besedam po par klicajev in vprašajev in — „Freie Stimmen“ so polne. — Bravo! Le tako naprej! Nas prav vesel, da se tako živo zanimamo za naš list in tako pridno predstavljate iz njega. Saj na ta način izvedo tudi vaši pristaši, ki nečitajo našega lista, kaj pišemo. In prepričani smo, da bo marsikateri pošten, pristen Nemec, ako to čita, izprevidel, da je pravica na naši strani. Na one ljudi, ki so se v vaši nemško-nacionalni vodi skuhal iz Slovencev v Nemce, na take pa itak ne damo nič. In tudi marsikatega pristnega Nemca je sram, ako pride s takimi ljudmi v dotiko, katerim je vse, narodnost, vera, politično prepričanje, za par grošev na prodaj! Torej le pridno predstavljajte in ne pozabite predstaviti tudi teh vrstic!

„Kärntner Zeitung“ in „Mir“ sta si v laseh, tako pišejo „Freie Stimmen“ in pristavljajo, da je to „prizor za bogove“. Dva „katoliška“ lista, ki drug drugemu odrekata „katoličanstvo“. — Prepričani smo, da se bo zopet vsled tega vtila ploha na nas od gotove strani, ali ravno tako smo trdno prepričani, da v očeh naših cenjenih bralcev, v očeh našega naroda nismo izgubili niti trohice doseđanjega zaupanja, kajti vedno in vselej smo imeli pred seboj edini cilj: braniti pravice našega naroda, pa naj jih skuša kršiti ta ali oni. Mi nismo začeli, temveč bili smo izzvani, in odgovorili smo le na napade. Da se je pa temu bilo gotovo nadejati, nam pač najjasnejše kažejo razmere na Tirolskem, kjer sta si obe nemški katoliški stranki pošteno v laseh, „katoliška“ (konservativna) in pa „krščansko-socijalna“, in sicer po prizadevanju poslednje. Ako tu „katoličanstvo“ ne veže dveh nemških strank, tembolj je bilo pričakovati, da bodo na Koroškem skušali gotovi krogi bodisi že na ta ali oni način katoličanstvo izkoristiti v svoje politične, protislovenske namene, dasiravno so Slovenci tudi katoliki. Sicer pa naj že bo, kakor hoče, boj ima sicer svoje slabe posledice, ali ima tudi to dobro, da se obzorje očisti, da se razbistrijo duhovi, in tega je nam Slovincem na Koroškem nujno potreba. Boj se je nam vrnil; naj torej vsak gleda, da ne bo v tem boju obležal na bojišču. Mi sami zase vemo, da ne bomo!

Cudna zahteva. Za „Freie Stimmen“, katere so priobčile naš članek „Ali je to katoliško“, prišla je sedaj tudi „Kärntner Zeitung“, katera

priobčuje v svoji sobotni številki prevod naših vprašanj, in sicer po prevodu „Freie Stimmen“ z edino razliko, da je „Kärntner Zeitung“ izpremenila dva po „Freie Stimmen“ v naš članek vrinjena klicaja v vprašaja, drugo pa doslovno priobčila. In sicer so postavile za besedo „enakopravnost“ „Freie Stimmen“ klicaj, „Kärntner Zeitung“ pa vprašaj, namreč v vprašanju glede enakopravnosti v Celovcu, in ravno tako za besedama „slovensko pomoč“ v zadnjem vprašanju, kjer se gre za pomoč, ki jo je iskala nemška krščanska socijalna stranka pri Slovencih. — Čudno se nam res zdi, da nima časopis, ki se sicer prav rad pobaha, da stoji na vrhuncu časa, niti enega človeka v svojem uredništvu, ki bi znal drugi deželni jezik, da mora ta časopis posnemati vse, kar se piše v drugem deželnem jeziku, iz časopisja svojih najhujših nasprotnikov! Sicer žalostno, ali resnično. S tem se pa tudi kaže ono velikansko (!) zanimanje tega časopisa za vse, kar je slovenskega, časopisa, ki išče naročnikov in podpore med slovenskim ljudstvom! — Ali to še ni najboljšje. Prevodu našega članka je prilepila „Kärntner Zeitung“ dostavek: „Od nas ne dobi pisec tega članka, ki kakor se kaže še ne pozna koroških razmer, nikakega odgovora, dokler ne doprinese časnikarskega dokaza, da se v svojih člankih ozira na prvi del izreka sv. pisma (Mat. 10. 16.).“ — To je pač nekaj tako čudnega, da skoraj nismo verjeli svojim očem, ko smo to brali. Kaj naj se še vsega ne naloži slovenskim časnikarjem! Sveto pismo celó naj bi razlagali v političnih listih in sicer samo zato, da bi potem dobili odgovor od nemškega lista! No, no, gospodje, tega pa vendar ne, saj tudi pravice nimamo zato; ali pa vendar? — „Glejte, jaz vas pošljem kakor ovce med volkove“ — tako se glasi namreč omenjeno mesto v evangeliju sv. Matevža. Torej ali naj dokažemo, da smo mi one ovce, katere bi tako radi požrli nemški volkovi? I, Bog pomagaj, kaj ne čitate tega vsak dan v našem časopisju? Ali seveda, vi ne znate slovenski! Le pogledjte, in videli bode, kako se mi — ovce — branimo teh nesramnih volkov. In če bi se ne branili tako, kakor se branimo, bi nas bili ti volčje že zdavnaj s kožo, dlako in kostmi vred požrli. Ali pa vendar ne mislite, da je stvar narobe, mi volkovi in kdo drug ovca . . . brrr . . . Hvala lepa! Bodite torej prepričani, da se prav trdovratno oziramo na oni izrek sv. pisma. Dà, še več, pogledali smo še malo naprej, kjer se bere, seveda v drugem delu tistega mesta: „bodite torej razumni, kakor kače, in preprosti, kakor golobje“, ter si z dovoljenjem slavne „Kärntner Zeitung“ tudi to mesto tako tolmačimo, da nikakor ne mislimo prepustiti razumnosti onim, sebi pa pridržati samo preprostost, kajti potem bi nas — ovce — prav kmalu požrli volkovi! Kač pa volkovi ne žrô, ker bi se znalo dogoditi, da bi tega ali onega ne pičila katera kača na jezik. Torej bodite toliko dobri in dovolite nam milostljivo, da preprostost prepustimo drugim, sami se pa zadovoljimo z razumnostjo. Končno nam pa tudi še izvolite milostljivo oprostiti, da smo na vašo čudno zahtevo tako odgovorili, kakor morda vam ne bo prav. Pa saj veste, da človek vsem ne more vstreči, vstreže pa gotovo najrajši sam sebi. Svetega pisma nas pa nikar več ne silite razlagati, ker se ne čutimo poklicane v to in želimo ostati — katoliški.

Nekaj novega smo izvedeli iz zadnjih „Fr. Stimmen“, namreč, da se namerava ustanoviti v Celovcu podporno društvo za slovenske dijake, da g. župnik Ražun v Št. Jakobu prav pridno nabira za narodno šolo in da ga je posebno razveselil dar leške in brezniške mladine, ter končno, da išče župnijski urad v Porečah ob Vrbskem jezeru cerkovnika in organista. To so imenitne novice, tako imenitne, da so jih „Fr. Stimmen“ priobčile pod stalnim naslovom — „Slovenisches“, katerega so baje ustanovile samo za ono, kar se najimenitnejšega zgodi med nami Slovenci. — No, da se ustanovi podporno društvo, je res nekaj imenitnega, pa ne samo to, temveč tudi nekaj zelo potrebnega, kajti ako je kdo potreben podpore, so je gotovo potrebni koroški slovenski dijaki na visokih šolah. Saj je le malo takih med njimi, ki bi imeli od doma toliko, da bi mogli brez skrbi nadaljevati svojo izobrazbo na visokih šolah. Društvo, katero torej namerava nabirati podpore za slovenske koroške dijake, je gotovo potrebno, in prepričani smo, da bo z njegovo pomočjo marsikateri ubogi koroški slovenski dijak dosegel ono, k čemur ga je klical njegov poklic. Ravno tako smo pa tudi prepričani, da bodo koroški Slovenci, slovenski narod na Koroškem in tudi po ostalih kronovinah, izpoznali, da je njihova sveta dolžnost, da vsak po svoji moči podpira društvo, katerega namen je, narodu vzgojiti značajnih mož, ki bodo po končanih študijah zastavili vse svoje znanje v blagor svojega slovenskega naroda na Koroškem. — Tu se torej „Fr. St.“ niso zmotile, da je to nekaj imenitnega. — Kar se tiče „Narodne šole“ v Št. Jakobu, pa takointako vedo vsi koroški Slovenci, kakega po-

mena je ta šola, in zato tudi tu damo prav „Fr. St.“ — Da bi pa bil razpis službe cerkvenika v Porečah takega velikankega pomena, kakor mislijo „Fr. Stimmen“, pač ne razumemo. Ali daj! Poreče seveda so za naše slavne „Fr. Stimmen“ že tako nemške, da bi celo župnik moral iskati „mežnarja“ po „Fr. Stimmen“, ne pa po „Muru“. No, le potolažite se, saj to ni tako hudo! Če pa imate morebiti kakega izmed sotrudnikov lista „Fr. Stimmen“, ki želi za „mežnarja“ priti v Poreče, naj se pa oglasi. Morda ga sprejmejo!

Duhovniške in cerkvene stvari. V Kotmarivasi je bil od 26. sušca do 3. malega travna sv. misijon. Častita gospoda Janez Kunstelj in Alojzij Žužek iz jezuitskega kolegija v Ljubljani sta po trikrat na dan s pretresujočimi pridigami klicala k pokori. 818 je bilo obhajancev, med katerimi pa je velik del tujcev. Slovesna je bila sklepna procesija s misijonskim križem in novo podobo Jezusovega Srca. Hvaležni so vsi dobri farani č. gg. misionarjem za lepe nauke in veliki trud, hvaležne se bodo skazali z molitvijo za č. gg. misionarje in življenjem po prejetih naukih. — Sram naj pa bo vse tiste v dno duše, ki so proti misijonu in proti gg. duhovnikom zabavljali. S takim nesramnim zabavljanjem so le dokazali, da je bil sv. misijon res že krvavo potreben, dokazali so tudi, da so prave „barabe“, tudi tisti reveži, ki je skoval abotni dopis v „Kärntner Wochenblattu“.

Spominjajte se šentjakobske šole!

Vrba. Sobotne „Freie Stimmen“ poročajo iz Vrbe, da ni varno po noči hoditi iz Vrbe proti Logu, kajti po cesti se klati vsa sila psov. „Te bestije“ se postavijo sredi ceste in se niti ne izognejo, ako pride kdo po cesti. Imajo kar cela zborovanja in na neznosen način nadlegujejo ljudi, ki hodijo mimo. — Jej, jej, to je pa res hudo. Ali nekaj posebnega pa mora biti, da je kaj takega v Vrbi dovoljeno. Najbrž so ti psi nemškonačionalni, „pravi hajlovci“, in zato se jim ne zgodi nič. Če bi tega ne bilo, bi jih bil gotovo že „šintar“ vzel. Vidite, je pač „hajlanje“ tudi včasih dobro, če prav nadleguje mimoidoče ljudi.

Škofiče ob jezeru. Liberalna „Bauern-Zeitung“ je objavila dva članka, v katerih obrekuje naš krajni šolski svet. Da je oba članka pisalo šolsko vodstvo v Škofičah, oziroma učitelji, je gotovo, ker članka govorita v imenu šolskega vodstva, razpravljata reči, katere le šolsko vodstvo more vedeti, in ker so celi stavki dobesedno enaki onemu pismu, katerega je g. nadučitelj pisal krajnemu šolskemu svetu. Dopisnik hoče, kakor pravi, krajni šolski svet pokazati v „pravi luči“, ter mu očita njegove pregrehe, ki so: vsi udi krajnega šolskega sveta — so slovenski klerikalci, vodi jih župnik Štefan Singer, on opravlja vse pisarije krajnega šolskega sveta in groza: vse piše v slovenščini. Mesečne seje so v župnišču, mesto v šoli, izkazi šolskih zamud so se že dvakrat izgubili zaradi slovenskega naslova. Najhujše pa je, da hoče krajni šolski svet spraviti nemško blagajno iz šolskega poslopja. To je kratka vsebina dolgega članka v „B. Z.“ št. 10. Še prej nego smo izvedeli za ta članek, pride v št. 12 že drugi, v katerem se veselijo dopisnik na tem, da je krajni šolski svet prvi članek tako razburil, da se peni same jeze. Nato napada namestnika krajnega šolskega sveta ter obljublja, da bode še prihodnjič bolj obširno poročal o delovanju krajnega šolskega sveta, če bode še take naprej „uganjal“. — Res radovedni smo, kaj še pride. Mislim, da bo gospodom kmalu zmanjkalo gradiva. Kaj pa, če bi vendar enkrat zmanjkalo krajnemu šolskemu svetu potrpežljivosti in bi začel objavljati „delovanje“ gosp. učiteljev. Tu bi pa res ne zmanjkalo gradiva in cela knjiga, zanimiv roman, bi se dal pisati na pr. o enem naših gospodov, kako je pobiral kolekturo po Klopcah ter so ga fantje na dvo-kolnici (garah) vozili in zvrnili. Zanimalo bi tudi ljudi, kako se mu je godilo v marsikateri gostilni, ko so mu zaradi njegovega obnašanja pokazali vrata. Neki kmet iz Št. Ilja se je kar naravnost izrazil: „Če bi bil ta pri nas, je vsak teden dvakrat tepen!“ Gospodje! pometajte najprej pred svojimi vrati. Za danes dovolj! Če ostane dopisnik „B. Z.“ zvest svoji obljubi in zopet kaj poroča o krajnem šolskem svetu, bomo tudi mi nadaljevali z opisovanjem učiteljevega „delovanja“. — Le pripravite se, gospod urednik, sčasoma pridem z 12palčnimi topovi pred Port Artur — smodnika je dovolj.

Logavas. Sv. misijon smo imeli od 19. do 25. marca v tukajšnji župnijski cerkvi za župnijo Logavas in Škofiče. Č. g. o. Vrhovec in o. Žužek sta imela vsak dan po tri stanovske pridige. Sv. misijon je bil prav dobro obiskan. 1050 jih je sprejelo sv. obhajilo. V nedeljo dne 26. t. m. je

imel g. Vrhovec še dve pridigi v Škofičah. Verni stanovi so se sv. misijona veselili ter se ga pridno udeleževali, ter gotovo sprejeli mnogo milosti od Boga. A tem hujše so sv. misijonu nasprotovali brezumni nemčurji. Naši znani nemčurški časopisi poročajo prav nesramno o sv. misijonu. Misijon imenujejo „Volksverdummung“, torej njim je vera neumnost, pišejo, da naprednjaki svojih otrok, posebno večjih deklet, nočejo poslati k spovedi, ter napadajo celo g. Kojnča, ki je pripeljal gg. misionarja od železniške postaje v Logovas. S takimi poročili so pač naši liberalci očitno pokazali, kako oni nasprotujejo veri, čeravno se sicer radi izgovarjajo ter pravijo, zoper vero prav nič nimamo, le zoper duhovnike se borimo.

Rožek. (Samomor.) Pri Ramušu na Gori se je obesila Treza Pflügl, roj. Hafner, ki je stanovala pri svoji sestrki kmetici Karolini Valentinič. Razne nesreče, ki so rajnico spravile iz jako dobrih v slabe razmere, posebno pa huda bolezen, rak na prsih, ki jej je vzel vso moč, da ni mogla več delati, spravila so jo bržkone ob pamet. Doma je bila iz Mute v Zilski dolini.

Št. Jurij na Strmcu. Usmrtiti se je hotel kmet Štefelj, ki je poskočil čez skalo za našo cerkvi v prepad, ki je 50 metrov globok. Ker je pa doli bilo še obilno snega, se ni veliko poškodoval. Bržkone ni bil tačas pri pravi pameti.

Gozdanje. (Razno.) V kratkem času so zaporedoma umrli štiri otroci. Vnetje jih trpinči. Več je še bolnih. — Čebele so slabe; ni čebelnjaka brez mrliča. — Starega župana Tepana so zopet izvolili. Ali so kaj navrh pri mokrem zatulili „behtl am rân“, bo svet izvedel, če znani lisjaški podpihovalec zopet zleze v lutrsko „bauernzeitung“ s svojo umazano taco. — Na divjega petelina kaj pridno hodijo. Petelin jih vzdigne iz postelje, nedeljski zvon pa ne.

Gozdanje. Raznašajo se vesti, da se naši občinski očetje v vsej resnici pripravljajo na pasji davek. Tako pride „fortšrit“ na — psa.

Gozdanje. Slišati je od šolarjev, da jih učitelji že pridno pripravljajo na lutrsko, proćod-rimsko slavi, katerega priredita „südmark“ in „sülferajn“ dne 13. majnika v Vrbi. Slovenske starše opozarjamo, da jim sv. vera prepoveduje, dovoliti otrokom udeležiti se lutrskih slovesnosti.

Predstava trpljenja Jezusa Kristusa, katero priredi vsako drugo ali tretje leto naša požarna bramba v Štebnu, katere doneski se porabijo za požarno orodje in nekaj tudi za cerkev, se bo predstavljala na cvetno nedeljo in velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne v Štebnu pri Bekštanju.

Kako se prakticira šolska postava? V nekaterih šolskih občinah Zilske doline pritožujejo se starši, da letos tudi dobro klasificirani otroci, ki so že šest let šolo obiskali, niso oproščeni poletnega šolskega pouka. Starši pripovedujejo, da bo samo tisti otrok tega pouka oproščen, ki je do velike noči 12 let star. Kako pa govori postava? Nje § 21. pravi: Na splošnih ljudskih šolah se otrokom na deželi po dovršenem šestem šolskem letu pri oziravrednih okoliščinah olajšave glede obiska in mere rednega obiskanja šole dovolijo. Te olajšave obstojijo v skrajšanju pouka za en del leta, ali na poldnevni pouk, ali pa na nekatere dneve v tednu. Te olajšave so tudi otrokom celih šolskih občin na deželi dovoliti, če zastopniki vseh vsolanih občin na podlagi sklepa občinskega odbora za to prosijo. Tako tedaj! Otroci, ki so šest let v šolo hodili, imajo po postavi pravico, biti na željo staršev oproščeni poletnega šolskega pouka; če so 12 let stari ali ne. Radoveden sem, kako bi razsodba glede oproščenja pri takih otrokih izpadla, ki so zaradi bolezni ali drugih neugodnih okoliščin začeli šele z 8. letom šolo obiskovati, če se šolska postava tako prakticira. Prej kaj takega pri nas ni bilo in ni mogoče, da bi bila letos rusko-japonska vojska temu kriva. Ali se dela to samo zaradi tega, da se hoče finančnemu erarju utrditi vsebina blagajne ali zato, da po letu še sploh ostane toliko otrok v višjih razredih nekaterih šol, kakor v slovenskih urah, tega ne vem. Istina je, da vsak, kdor za olajšavo prosi, svojega otroka doma nujno potrebuje. Starši spoznajo potrebo šolskega pouka dobro; a poznajo tudi svoje gospodarstvo in svoj gospodarski položaj. Po preložitvi začetka šolskega leta od Velike noči na Vsesvete, se je možnost oproščenja poletnega pouka itak otežkočila, tako da bodo zamogli starši v nekaterih letih svoje otroke mogoče samo enkrat tega šolskega obiska oprostiti; kajti težko da bodo šolske oblasti dovolile oproščenje sredi šolskega leta. Ali se drugod šolska postava tudi tako prakticira, mi ni znano, pri nas je to v gotovih slučajih istina. Čuje se, da se je v zadnjem času na neki šoli prvo poročilo v zadevi oproščenja malo „ocimpralo“. Zakaj? Gospod deželni šolski nadzornik Palla tega gotovo ne ve.

Slovensko kršč.-soc. delavsko društvo v Podlublju si je že nabavilo društvene prostore v prvem nadstropju pri Šteklju poleg Kajzerjeve gostilne v Podlublju, kjer bodo članom na razpolago časopisi in bo društvo lahko imelo nemoteno svoje izobraževalne sestanke. Prvi mesečni shod priredi društvo po veliki noči.

Podlublje. Jakob Hafner iz Čazin je 29. marca tiral kravo s teletom čez Ljubelj. Kake pol ure nad Podlubljem pa ga zadene nesreča, da mu zdrči tele v kakih 150 metrov globoki prepad. Ves žalosten zleze za živaljo, toda kako se prestraši, ko zraven teleta najde ležati še mrtvega človeka. Po beraški malhi, moki in kosih kruha, ki so ležali krog njega, so hitro spoznali, da je ponesrečenec že čez štiri tedne pogrešani berač Jan. Stibl iz Zapotnice. Starček je gotovo počival na kamnu ob cesti, zadremal, v spanju zgubil ravnotežje in strmoglavil v globočino.

Podgora. Adamova rodbina je darovala 234 kron za nov stranski oltar v Podlublju, c. kr. dvorni liferant Vernik v Borovljah pa 50 kron. Bog plati.

Potrjene volitve. Občinske volitve v Medgorjah, kjer so v dveh razredih zmagali nemčurji, so v zvezi slovenski pritožbi potrjene. Tako bi bila ta dosedaj slovenska občina za tri leta izročena v roke najhujšim sovražnikom slovenskega prebivalstva. Vsekako pa se nadejamo, da bo upravno sodišče nekoliko drugače mislilo o teh volitvah, kakor pa slavna deželna vlada in prepričani smo, da so se „zmagovalci“ prezgodaj veselili!

K potrebi slovenskih matrik. (Vsebinska uradnega akta od leta 1904/5.) Sebastijan Drobiunig sklene dne 8. 6. 1904 pri c. k. okrajni sodnji v Celovcu s svojima nezakonskima sinoma po smrti njune matere, da ju sprejme za svoje (adoptira). Sledi legalizacija podpisov prič pri notarju in akt gre na deželno vlado, ki tirja pogodbo in krstni list S. D. Oboje se iz Št. Ruperta oziroma Celovca in Medgorij oskrbi. Akt gre k deželni vladi, ki tirja še drugi uradni krstni list za očeta Sebastijana Drobiuniga, namreč Tomaža Drobiuniga, ki je bil rojen l. 1803, katerega oče se je pisal Blaž Drobiunig. — Zavoljo tega pošlje c. kr. okr. glavarstvo v Celovcu dne 15. 3. 1905. št. 7717 celi akt županstvu v Medgorjah, ki naj po dveh imenovanih pričah dokaže z zapisnikom istovnost Tomaža Drobiuniga ozi. Drobiuniga na dveh krstnih (uradnih) listih župnijskega urada v Medgorjah od 29. 8. in 17. 10. 1904, št. 117 ozi. 141. Najlepše pri vsem pa je, da je dotični podpisani župnik obenem občinski tajnik, in imate torej oni dve priči več verodostojnosti, kakor oba od njega pisana uradna krstna lista!

Hranilnica in posojilnica v Tinfah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo, je imela v preteklem (petnajstem) poslovnem letu 23.670 K 62 v prejemkov, 22.527 K 66 v izdatkih, torej 46.198 K 28 vin. prometa. Čistega dobička je 332 K 85 v. Bilanca izkazuje 56.720 K 23 v aktiv in ravno toliko pasiv. Udov je imela zadruga koncem 1904. l. 164. Vloge se obrestujejo po 4%, posojila se dajejo po 5%. Zadruga je član „Zveze slovenskih posojilnic v Celju“.

Št. Rupert pri Velikoven. (Nesreča.) V nedeljo dne 2. t. m. zvečer je sedelo v Rakovi gostilni na Ruštatu več kranjskih tesarjev, ki v bližnjem Hinkovem gozdu les obrezujejo, in neki celovški izvošček, ki je vozil nekega potovalca. Ob kaki deseti uri zvečer se polajo tesarji domu, in sicer je šel 60 let stari Jožef Zahoda po cesti popred, tovarši njegovi pa so se še nekaj časa pred gostilno razgovarjali. Za Zahodo se je odpeljal tudi izvošček. Ko ostali tesarji Zahodo doidejo, so ga našli na cesti ležečega, na glavi močno ranjenega in samo malo še živega. Zahoda je kmalu umrl in bil po sodnijski komisiji v tukajšnji novi mrtvašnici raztelesen. Sodi se, da je izvošček Zahoda, ki je bil pijan, povozil. Celo zadevo bo pojasnila sodnijska obravnava, h kateri sta tudi izvošček in potovalec povabljeni. Zahoda je bil doma v Hotederšici blizu Logateca na Kranjskem in zapusti ženo in dve hčeri.

Št. Rupert pri Velikoven. Vsled vztrajnega mrzlega in vetrovnega vremena je obolelo pri nas več majhnih otrok na oslovskem kašlju, ki je zahteval tudi že žrtve. Kmetu Krhku v Mrzlivodi ste v teku dveh dni umrli namreč obe njegovi hčerki Marta in Cirilica, tako da so imeli pri Krhku dva mrliča hkrati v hiši. Sploh zasleduje onega rodoljubnega kmeta neka žalostna usoda, zakaj od prve žene je imel pet otrok, ki so vsi umrli, od druge žene pa štiri otroke, ki mu jih je tudi neizprosna smrt pokojila, tako da zdaj nobenih otrok nima. — Dne 5. t. m. smo na tukajšnjem starem pokopališču na željo sorodnikov ob zdravnikovih navzočnosti izkopali zopet štiri mrliča in jih prenesli v novo pokopališče, in sicer: Jožefa Karpf, bivšega najemnika pri sv. Neži, umrlega l. 1904;

Marka Koh, najemnika na gradu Kohlhofu, umrl 1. 1902; Marijo Korep, kovačevo ženo v Velikovu, umrlo 1. 1901, in Jurija Rueß, davčnega eksekutorja v Velikovu, ki je umrl 1. 1895.

Vojaški nabori v velikovškem okraju. Dne 27. sušca je bil nabor v Prevaljah za občine Prevalje, Guštanj, Tolstivrh, Libeliče, Možica, Črna, Kotlje. Prišlo je k naboru 193 mladeničev, potrjenih pa je bilo 43. Dne 28. sušca v Pliberku za Pliberk, Št. Danijel, Švabek, Blato, Bistrica, Libuče. Od 154 je bilo potrjenih 34. Dne 29. in 30. sušca v Velikovu za Velikovec, Rudo, Djekše, Pustričo, Vovbre, Važenberg, Grebinj, Tinje, Št. Peter. Od 356 je bilo potrjenih 69. Dne 31. sušca v Dobrlivasi za Dobrlovas, Škocijan, Rikarjovas, Globasnico, Zitarovas. Od 170 je bilo potrjenih 32. Dne 1. aprila v Železni Kapli, za Železno Kaplo, Galicijo, Belo, Jezersko. Od 105 je bilo potrjenih 23. Od 978 mladeničev je bil 201 potrjen, ali 20,55%.

Črna. Zelo se je razburila gostilničarica gospa Gerschakova vsled dopisa, ki je bil pred nedavnim časom v „Miru“, in to zavoljo neke mesne pojedinke na pepelnico. Ali je to bila resnica, kar je pisal „Mir“, ne morem trditi, ker nisem bil priča tega kršenja cerkvene zapovedi. Ali vendar moram poprijeti za pero, ker se mi gre za vprašanje, ali sem dopis jaz pisal ali pa ga dopisniku nesel na uho. Oboje je neresnično. Prosim torej, da naj dopisnik objavi, ali je moja oseba kaj v zvezi s tem dopisom, zaradi katerega sem se moral pri občinskem uradu v Črni zagovarjati. Vas pa, častita gospa, moram dotlej očitno imenovati lažnivko, dokler mi ne dokažete resnice zgornjih trditev. In povem vam, da nisem kriv škode, o kateri pravite drugim ljudem, da sem ji jaz vzrok. Potrjujem pa, da ni lepo skruniti posta, in da je lažje reči: jaz nimam mesa postni dan, kakor druge ljudi v takem slučaju za hujskače izdajati. Jaz nimam v tem oziru do vas nobenega nespoštovanja, ali ako pa kdo iz ljudstva poreče, da niste prav ravnali, pritrdim mu tudi jaz. Toliko v pojasnilo. *Jožef Dolinšek v Črni.*

Po sklepu lista.

Umrl je, kakor se nam brzojavno javlja, v torek popoldne na poti iz Krapine v Zidanem mostu odlični rodoljub, preč. g. Luka Vavtižar, prošt v Dobrlivasi, za utrpnjenjem srca.

Gospodarske stvari.

Krmljenje molznih krav.

(Po „Narodnem Gospodarju“.)

Ti hočeš natanko vedeti, kako je treba krmiti krave? Dobro, povem ti.

Kakor veš, je krma zmes iz

1. beljakovine ali protejina;
2. ogljikovih vodonov, med katerimi najimenitnejša sta škrob (šterka — v krompirju) in sladkor (v pesi);

3. tolsče (v oljnatih tropinah);

4. pepela (v katerem je apno, kali, železo);

5. surovega ali lesnega vlakna.

Največ mleka ti bo dala krava takrat, ako ji pokladaš na pr. na 10 starih stotov vsak dan 2½ funta beljakovine, 13½ funta škroba ali sladkorja in 200 gramov ali 20 lotov tolsče v krmi. Ako nimaš ravno 10 stotov težke krme, si pa vsaj to dobro zapomni ali pa zapiši na hlevska vrata, da je treba na vsak stot žive teže ¼ funta beljakovin, 1¼ funta škrobove moke ali sladkornega soka in 20 gramov ali 2 lota tolsče.

Po tem vzorcu si lahko preračunaš, koliko mora dobiti tvoja rujavka na dan vsake teh reči, ako tehta le 6 starih stotov. Dati ji moraš: $6 \times \frac{1}{4}$ funta to je poldrugi funt beljakovin, $6 \times 1\frac{1}{4}$ funta, to je 7½ funta škroba in 6×20 gramov, to je 120 gramov ali 12 lotov tolsče in vsa umetnija je pri koncu. Koliko ima kaka piča v sebi teh posameznih snovi, o tem sva se pač že večkrat menila, le poglej v „Narodnega Gospodarja“ lanskega leta o zimskem krmljenju molznih krav, pa boš našel vse natanko.

No zdaj moraš pa dobro pomisliti, da kravji želodec, četudi je velik, vendar ne prekuha in ne prebavi vse beljakovine, vse tolsče, vsega škroba, ki ga daš živali v krmi. Kaj še! Če ima krava slabe zobe, če je krma sparjena s kropom, če je hlev premrzal ali prevroč, to je, če nima vedno 15 do 17° C toplote, če nisi štopal v hlevu sadre (gipsa) ali kajnita ali šote in na ta način vjel in zvezal amonijaka, ki tako bode v nos in oči, ako krave nisi snažil in si jo pustil stati z debelimi ploščami gnoja na trebuhu in bedrih, ako nisi dajal za pijačo sveže, čiste vode itd., v vseh teh slučajih se krma ne prebavi in ne izkoristi popolno. Beljakovine se prebavi dostikrat samo 30 odstotkov, to se pravi na vsakih 100 funtov samo 30;

če je pa vse v redu, se lahko izkoristi 75%, to je 75 od vsakih 100 funtov. Ravno tako se godi škrobu v krompirju, v otrobih, zdrobljenemu žitu, senu, kakor tudi tolsči v grahu, ogrščinih, lanenih in sezamovih tropinah, senu in šrotu.

Najložje prebavljajo krave zrnje v sledečem redu: 1. oves, 2. grašico, 3. lečo, 4. ajdo, 5. grah, 6. bob, 7. koruzo, 8. ječmen, 9. rž in 10. pšenico.

Tolsča zelo pospešuje prebavljanje in makovo, laneno in druga olja delujejo zelo ugodno pri prebavljanju. Če bi dali pa preveč tolsče, bi pa tudi ne bilo dobro. Brez tolsče ni v telesu nobene rasti, ne naredi se nič mesa, nič krvi, nič mleka. Ako je v krmi premalo tolsče, ostane dragocena beljakovina, iz katere bi imelo nastati mleko, meso, moč, neprebavljena in toliko kot izgubljena za nas. Ali si kosil, prijatelj moj, travnik tedaj, ko je bila večina trav v najlepšem cvetju in ne, ko je že odcvetela; ako si to storil, potem si dobil lepo, prebavljivo, izvrstno krmo, odcvetele trave pa so ravno tiste dobrote kakor žaganje. In kar za trave, to velja tudi za detelje, za travo, seno itd. Tisoči in tisoči kron se nam izgubijo vsako leto samo vsled pozne košnje.

Še nekaj, prijatelj. Nikar ne misli, da se vsa krma, ki jo žival povžije, spremeni v meso, maščobo in mleko, skoro polovico vse krme potrebuje žival samo za to, da ostane pri življenju. Ker potrebuje krava, da se praktično izrazimo, vsak mesec toliko krme, kolikor sama tehta, tedaj pride polovica te krme na ohranitev njenega življenja, druga polovica pa na mleko in telika. Vaša breza tehta recimo 8 stotov, torej potrebuje na mesec 8 stotov popolnoma suhega sena (suhe snovi brez vsake vode), na leto tedaj 12 krat 8 ali 96 stotov. Polovica tega nam gre v zgubo, od tega ne dobimo ne mleka, ne kaj drugega; drugih 48 stotov pa se spremeni v mleko in v teleta, (če ni breza jalova). Šesti del tega pride na teleta, torej 8 stotov in od teh 8 stotov zopet 7 na tele samo, iz osmega stota pa zraste trebilo. Zdaj pa še malo poračunajva, koliko naju približno stane tele. Za seno seveda moraš vstaviti ceno, kakor tebe stane seno, bodisi domače ali kupljeno. Če stane seno pri vas stari stot 3 krone, tedaj te stane tele v hlevu 8×3 ali 24 K. Ker ti pa tudi krme za ohranitev krave pri življenju nihče ne da zastonj in moraš pokrmiti tudi onih 48 stotov, zato moramo tudi od teh vzeti ¼ na račun teleta, torej zopet 8 stotov à 3 K, kar spet znaša 24 K. Po tem računu te stane tele, ko pride na svet, 48 K in pri tem ne da nič odtrgati. Hleva, gleštanja in drugih reči pri tem nismo niti vpoštevali.

Književnost in umetnost.

Praški Judek, Spillmanove povesti, IV. zvezek, prevel Jos. Volc, založila „Katoliška bukvarna“ v Ljubljani. Broš. s poštnino vred 45 v, trdo vezano s poštnino 65 v. — Knjižico priporočamo v nakup našim društvom.

Franč. Sal. Spindler: Spremljevanje k „Ljudski pesmarici“, za nabožno petje v cerkvi, v šoli in doma. Cena 4 K. Založilo „Katoliško tiskovno društvo v Ljubljani“. Čisti dobiček je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. — To delo prav toplo priporočamo v nakup cerkvenim predstojništvom in organistom, katerim je mar lepega, spodobnega cerkvenega petja. Knjiga je vezana ter obsega 81 komadov, prikladnih za vse čase cerkvenega leta, poleg tega pa tudi ni predraga.

Zbirka domačih zdravil, kakor jih rabi slovenski narod. S poljudnim opisom človeškega telesa. Četrty pomnoženi natis. Zbral, tiskal in založil D. Hribar v Celju. — Knjižica stane 1 K ter se dobi v „Zvezni trgovini“ v Celju.

Razne stvari.

Nesreča na morju. Potniški parnik „Kairo“ je 6. p. m. zadel ob skalo, ravno ko je hotel zapeljati v aleksandrijsko luko. Bilo je po noči. Kapitan je spuščal rakete, toda nobene pomoči ni bilo od nikoder. Ker se je začela ladja nagibati na stran, pometali so večino naloženega blaga v morje, da bi se morda ladja vzdignila. A vse zastonj. Ladja se je vedno bolj nagibala na stran, dokler ni vdrla voda v kajite. Strašna zmešnjava in obupni klici so nastali med potniki, katerim je voda segala že do prsi. Električna razsvetljava je ugasnila, da so bili vsi v temi, toda od nikoder nobene pomoči. Šele proti jutru se je posrečilo kapitanu spraviti potnike in moštvo v čolne, da so se rešili, vse pa, kar so imeli seboj, so požrli nenasičljivi valovi.

Žuželke kot hrana. Francoski učenjak G. Durand je preiskaval, koliko se rabijo žuželke kot hrana. Prišel je do zaključka, da se skoraj vse vrste žuželk na kakem delu sveta jedo. Ta navada

je zelo stara; že stari Rimljani so jedli bube kozličke in nosorožca, ki so se nahajale v črvivem lesu. Prebivalci zahodne Indije jedo še dandanes ličinke rogača. Arabci se še zdaj ravnaajo po zgledu Janeza Krstnika in jedo kobilice. Te se redno spravljajo v promet; treba jih je le posušiti in nasoliti in dobre so za prodajo. Mnogo narodov je mravlje, ki se pripravljajo na več načinov. Afrikanci jih kuhajo v surovem maslu, v Braziliji pa ljubijo zraven neko smolnato primes. Siamezi jedo mravljinčna jajca. Termiti ali bele mravlje se ne jedo le surove, ampak domačini v Indiji jih pražijo kakor kavo, mešajo z moko in delajo iz tega nekako testo. Singalezi se hranijo od gotovih vrst čebel. Kobilice so grška poslast in iz njihovih jajc pripravljajo Mehikanci pogačo. Kitajci pripravljajo iz sviloprejkine bube okrepčujočo in okusno hrano. Revni ljudje odstranijo le zunanost, skuha bube in jo jedo s poprom in soljo. Da se iz bube pripravi finejša jed, se buba peče v masti, surovem maslu ali olju in z jajčevim rumenjakom pomešana; penasta zmes je jako izvrstnega okusa.

Žitne cene

od 29. sušca do 4. malega travna 1905.

Po uradnem poročilu deželne vlade z dne 5. mal. travna. Cene so za 80 litrov (biren).

Žito in sočivje	Celovec		Beljak		Pliberk		Št. Vid		Trg		Velikovec		Vošperk		Žel. Kapla	
	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Pšenica . .	—	—	13	76	—	—	14	08	—	—	—	—	—	—	14	02
Rž	11	68	12	48	—	—	11	68	—	—	—	—	—	—	12	08
Ječmen . .	—	—	11	94	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10	16
Ajda . . .	—	—	8	58	11	20	—	—	—	—	—	—	—	—	8	80
Oves . . .	—	—	6	18	8	—	—	6	—	—	—	—	—	—	5	60
Proso . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pšeno . .	20	—	17	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17	44
Turšica . .	8	40	11	20	—	—	9	76	—	—	—	—	—	—	10	56
Grah . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Leča . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fižol beli .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ rdeči .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Izvrsten okus kave dosežete s prirešanjem

Vydrove žitne kave

POSKUSITE! Vzorec dragovoljno.
Pošta 6 kg. pošiljka 4 K 60 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem zastoj pošiljani mesednik.

Vydrova točarna žitne kave Praga-VIII.

Cement najboljših vrst,

kakor tudi

najboljši smodnik

prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah trgovina pri p. d.

Smolniku v Prevaljah.

Tiskarna družbe sv. Mohorja v Celoven

ima v svoji zalogi in priporoča v naročevanje naslednje tiskovine:

Za župnijske urade:

Mali katekizem, kartoniran iztis 30 vinarjev.

Srednji katekizem, kartoniran iztis 64 vinarjev.

Veliki katekizem, kartoniran iztis 80 vinarjev.

Cecilija, Cerkevna pesmarica, I. in II. del. (Uredil Anton Foerster.) — Velja za ude broširan iztis vsakega dela 1 krono, v ½ prt vezan 1 krono 40 vinarjev, v prt 1 krono 80 vinarjev, v ½ usnji 2 kroni; za ne ude in po knjigarnah velja broširan iztis 1 krono 40 vinarjev, v ½ prt vezan 1 krono 80 vinarjev, v prt 2 kroni 20 vinarjev, v ½ usnji 2 kroni 40 vinarjev. Poštne je plačati za posamezne iztise 30 vinarjev še posebej.

Litanije presv. Srca Jezusovega s posvetilno molitvijo in prošnjo k najsvetejšemu Srcu; 25 komadov 90 vinarjev (po pošti 10 vinarjev več); 50 komadov 1 krona 60 vinarjev (po pošti 20 vinarjev več), 100 komadov 2 kroni 80 vinarjev (po pošti 30 vinarjev več).

Tri božje čednosti, 100 komadov 80 vinarjev, po pošti 1 krona.

Reši dušo! Spomin na sv. misijon, 16 strani, 100 komadov 3 krone, 500 komadov 12 kron, 1000 komadov 20 kron.

! Žganje. !

Dobro, ceno žganje
priporoča tvornica rženega žganja
v Blatu pri Pliberku.

Cene: 30, 35, 40 krajcarjev za liter.

Java kava

direktno od pridelovalca.

Pošilja se 5 kg vrečica, colnine prosta, brez vseh stroškov
na vsako pošto postajo.

Marka **Javaflor**, najfinejša, „surova“ . . . . . gld. 6-95
fina, zelena 6-20
Java salvador, mešanica 6-10
Kapucinska mešanica, „pečena“ 7-
Tudi druge vrste kave po zelo ugodni ceni.

Čaj

1 kilogram: gld. 2-80, — gld. 4-—, — gld. 5-50.

Turk & Comp.

posestnik plantaž na otoku Java. Pošiljatve iz skladišča v luki.

Trst, Acquadotto 62.

Cenilnik brezplačno in prosto.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se v ljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pis-
menih zavrtkov itd. po najnižjih cenah.

V najem se dá

skupaj ali na drobno za več let pod ugodnimi
pogoji, oziroma proda tudi proti plačilu na obroke,
lepo planinsko posestvo z lastnim lovom blizu
Šoštanja in Mozirja, v davčni občini Belevode na
Štajarskem, z dobrimi stavbami za stanovanje,
dobrimi hlevi, z mlinom za dom, 5 malimi marofi
in lastno žago okoli

25 orlov njiv,
35 „ travnikov,
100 „ pašnika
200 „ gozda.

Posestvo se proda z zaraščenim ali posekanim
gozdom ter se isto lahko vsak čas ogleda.

Natančnega pojasnila daje lastnik **Josip
Goljevšček**, lesni trgovec v Gorici, Primorsko.

Apno

1. vrste, 100 odstotno, v velikih kosih, se dobiva
pri podpisanih na vagone ali vozove, vozine prosto
do gradbenega prostora, po najnižjih cenah ob
vsakem času.

Ant. Schmauzer, Ign. Teyrowsky,
Annabručke. Galicija.

Železniška postaja Grabštanj.

Službo cerkovnika in organista

v Porečah ob Vrbskem jezeru se oddá. Kdor želi
to službo dobiti, naj se obrne na tamošnji župnijski
urad.

Župnijski urad v Porečah ob Vrbskem jezeru.

Razglas.

Mestno županstvo v Radovljici naznanja,
da je c. k. deželna vlada v Ljubljani z od-
lokom z dne 29. marca 1905, št. 6019 do-
volila, da se preloži letošnji letni in
živinski semenj

od 25. na 20. april t. j. vel. četrtek.

V Radovljici, dne 7. aprila 1905.

Županstvo.

Hiša še bolj novo sezidana, z enim nadstropjem,
ima 4 sobe, 1 kuhinjo in klet ter drvar-
nico, tik pri cesti, kakih pet minut oddaljena od
vasi Globasnica pri Dobrlivasi, je po nizki
ceni naprodaj. Za kakega rokodelca, krojača ali
čevljarja, najbolj pripravna. Več se izve pri **Vidu
Moriju**, trgovcu v Pliberku ali v njegovi „filijali“
v Šmihelu nad Pliberkom.

Vodja igre

„Jezusovo trpljenje“

v Lipi nad Vrbo naznanja, da se bo ista postna
igra predstavljala v Tomarivasi dné 9. in 16. mal.
trayna t. l. vedno ob 2. uri popoldne.

Kolar se išče za večjo vas, ki šteje blizu 100
števil, „Bistrica pri Šmihelu nad Pliberkom“. Nahaja se tam več kovačev, ter daleč
naokrog ni nobenega kolarja. Dela bi imel tudi
za enega pomočnika. Več pove županstvo Bi-
strica pri Pliberku, Spodnje Koroško.

! Zeleznina !

Razno orodje, krmilniki, ploče za ognjišča, šine
za kolesa, osi, verige, coklje-zavornice, žreblje,
cveki iz žice, vijaki, kuhinjska posoda itd. se do-
biva za vsako prav primerno ceno

v Celovcu, Fröhlichove ulice šte. 9.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka
se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki ter
ozdravijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri že-
lodčnih boleznih, ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho,
bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva.
Preženo velike in male gliste ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo
na maternici in madronu ter ne bi smele radi tega manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobivajo se samo:
Mestna lekarna, Zagreb, zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg šte. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotnica se ne pošilja. — **Cena je nasled-**
nja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K,
4 ducate (48 steklenic) 14-60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki
so s posebnim vspehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baratinčič, učitelj; Janko Kisur,
kr. nadlogar; Stepan Borčić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena 1. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 73, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Hočete dolgo živeti

in se veseliti dobrega zdravja? Da dosežete to, skrbite zato, da ohranite zdrav želodec
in redno prebavljanje.

Vsak, kdor je želodec s težkimi, prevročimi ali premrzlimi jedili pokvaril ali prehladil, najde gotovo pomoč v

Germanovem življenjskem cvetu (esenci),

katerega z največjim uspehom rabi pri **pomanjkanju teka, slabosti želodca, napihnenju, gorečici**
(zgagi), **slabosti, glavobolu, omotici, krču, zaprtjem telesa, zlati žili**. Po preobilih pojedinah, posebno
po mastnih in težko prebavljivih jedilih, ta cvet odstrani tiskanje in bolečine in zbuja tek, s čemur v visoki meri pomaga k
ohranjenju telesa. Ker odstranjuje vse sprijene soke iz telesa, očisti kri, in ima tudi pred vsemi podobnimi pripomočki
to prednost, da je čisto neškodljiv, če se tudi rabi dolga leta, ker je napravljen iz najfinejših, skrbno izbranih zelišč, ter
ima prijeten, grenko-aromatičen okus, da ga morejo rabiti tudi občutljive osebe, otroci in žene.

Germanov življenjski cvet kot pravo ljudsko in domače sredstvo, naj ne manjka v nobeni hiši, ker dosti-
krat obvaruje pred hudo boleznijo, ko ni zdravniške pomoči blizu. Pri nakupu naj se vedno zahteva **Germanov**
življenjski cvet iz lekarne „črni orle“ v Belovaru, ker so še sredstva z enakim imenom, a ne tako
dobra. Za znamenje pristnosti mora vsaka steklenica, ki je v zelenem zavrtku, nositi polno ime tvrdke: **Lekarna**
„pri črnem orlu“ K. Germana v Belovaru (Hrvatsko), kamor je tudi pošiljati vsa poštna naročila. Cena
steklenice K 1-40, po pošti vsaj dve steklenici. Za zavoj 40 vin. več, kot pošto povzete, ali se pošlje znesek prej. Na-
слови morajo biti pisani razločno in natančno. Pojasnila, prospekti, na vodo porabi zastoj.

Germanov življenjski cvet moram trpečemu človeštvu najtopleje priporočiti, ker sem se osebno, kakor pri mnogih občanah, katerim sem
ga priporočal, mogel prepričati, o izvrstnih uspehih.

Naznanjam Vam, da sem od raznih strani poskusil ze mnogo sredstev, ali nobeno ni imelo zaželjenega uspeha, kakor Germanov življenjski cvet.

Andrej Žižek, Sv. Ana na Krembergu.

Poslajte mi zopet osem steklenic Germanovega življenjskega cveta, ki ga bom vsem bolehaajočim na želodec najtopleje priporočala. Jaz že
okrevam.

Apolonija Haberl v Semrjah, Stajersko.

Zahtevajte pri nakupu

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Varstvena znamka.

Ono je **zajamčeno čisto** in brez vsake škodljive primesi. Pere izvrstno.
Kdor hoče dobiti zares zajamčeno pristno, perilo neškodljivo milo, naj pazi
dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“. Dobiva se povsod!

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 1,000.000.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunal-
nih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Prodaja srečk proti mesečnim odplačilom.

Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje. — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavoje.

Eskompt in inkaso menic. — Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. — Podružnica v Spljetu.

Denarne vloge sprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugod-
nim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dné vloge
do dné vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.